

45ο ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

MINISTRY OF CULTURE

45th THESSALONIKI INTERNATIONAL FILM FESTIVAL

THE ROADS OF ABBAS KHIAROSTAMI

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

THE ROADS & UNTITLED

1 9 7 8 - 2 0 0 3

PHOTOGRAPHS

22 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ - 9 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2004
ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

22 NOVEMBER - 9 DECEMBER 2004
MACEDONIAN MUSEUM OF CONTEMPORARY ART

Ο κατάλογος αυτός τυπώθηκε με την ευκαιρία της έκθεσης
«The Roads of Abbas Kiarostami: Φωτογραφίες 1978-2003»
 που διοργανώθηκε από το 45ο Θεσσαλονίκι Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης
 και μακροχρόνιως από 22 Νοεμβρίου έως 9 Δεκεμβρίου 2004
 στο Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης στη Θεσσαλονίκη.

Ευχαριστούμε για τη βοήθεια και τη συμβολή τους:

- Elina Räsänen, επιμελήτρια και Alberto Barbera, διευθυντής του Μουσείου Κινηματογράφου του Τόρινο, επιμελήτριες και συντονίστριες του project
- Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης

Βοήθεια's ευχαρισίες στον Abbas Kiarostami

Επιμέλεια έκθεσης: Κτερίνα Σύρογλου, Μαρία Τριανταφυλλίδου
 Κείμενα: Elina Räsänen, Anna Miloszi
 Μετάφραση στα ελληνικά: Ζωή Σιπανά
 Επιμέλεια κατάλογου: Anna Miloszi
 Καλλιτεχνική επιμέλεια: Δημήτρης Μελισσός
 Παραγωγή: ΤΥΠΟ-ΜΟΥΣΟΣ

This catalogue was printed upon the occasion of the exhibition
«The Roads of Abbas Kiarostami: Photographs 1978-2003»,
 organised by the 45th Thessaloniki International Film Festival
 and hosted at the Macedonian Museum of Contemporary Art,
 from 22 November until 9 December 2004.

We would like to thank for their help and contribution:

- Elina Räsänen, curator and Alberto Barbera, Director of the Museo Nazionale del Cinema di Torino, project inspirators and coordinators
- Macedonian Museum of Contemporary Art

Special thanks to Abbas Kiarostami.

Exhibition curators: Katerina Syroglou, Maria Triantafyllidou
 Texts: Elina Räsänen, Anna Miloszi
 Translation to english: Zoi Siapani
 Catalogue editing: Anna Miloszi
 Catalogue design: Dimitris Melissos
 Production: TYPO-MOUSOS

Η φωτογραφία έχει ένα ειδικό βάρος στη δραστηριότητα του Αμπάς Κιαροστάμι, καθώς αποτελεί ένα μέσο αυτόνομης έκφρασης. Σε αντίθεση με τις μεγάλες χρωματικές αντιθέσεις προηγούμενων φωτογραφιών του (που εκτέθηκαν με επιτυχία σε Ρώμη, Παρίσι, Νέα Υόρκη και πολλές άλλες πόλεις), η πιο πρόσφατη φωτογραφική παραγωγή του Κιαροστάμι χαρακτηρίζεται από τη χρήση του κλασικού και λιτού ασπρόμαυρου.

Η έκθεση αποτελείται από δύο σειρές. Η *«Untitled»*, αποτελείται από 32 φωτογραφίες μεγάλου μορμά, εκτυπωμένες σε MDF. Η δεύτερη σειρά, *«The Roads»*, περιλαμβάνει 52 φωτογραφίες από την περίοδο 1978-2003, εκτυπωμένες σε χαρτί. Και οι δύο σειρές παρουσιάστηκαν στο κοινό σε παγκόσμια πρώτη το 2003, στο πλαίσιο μεγάλου αφιερώματος που διοργανώθηκε στο Τορίνο για τον ιρανό δημιουργό, με φροντίδα των Alberto Barbera και Elisa Resegotti.

Ο τίτλος της έκθεσης *«Οι δρόμοι του Κιαροστάμι»*, καταδεικνύει, μεταφορικά πάντα, μια επιλογή διαδρομών που μπορεί να κάνει κάποιος στο έργο του Κιαροστάμι: από τον κινηματογράφο στη φωτογραφία, από το βίντεο στην ποίηση, διαμέσου της εκπαίδευσης και του τεχνολογικού πειραματισμού.

Photography has become increasingly more important in Kiarostami's work, asserting itself as an independent means of expression. In contrast with the surprising chromatic variety used in his previous photographs (greeted with success in exhibits in Rome, Paris, New York, Tokyo and numerous other cities), is Kiarostami's more classic and austere use of black and white in his most recent photographic production.

The exhibition consists of two series. The first one, *“Untitled”*, includes 32 large format photographs, printed on MDF. The second series, *“The Roads”*, includes 52 photographs, taken from 1978 to 2003 and printed on paper. Both series were shown for the first time ever in 2003, when Torino organised a tribute to the Iranian artist, curated by Elisa Resegotti and Alberto Barbera.

The title of the exhibition *“The Roads of Kiarostami”* indicates, metaphorically speaking, a choice of itineraries to follow in the work of Kiarostami: from cinema to photography, from video to poetry, moving through technological experimentation and training.

Ο δρόμος του Κιαροστάμι

tns Elisa Resegotti

Οι περίπατοι στη φύση είναι για μένα μια απέραντη απόλαυση, όχι μόνο γιατί ικανοποιούν τη βοτανολογική μου περιέργεια, αλλά και, κυρίως, γιατί είναι μια ανεξάντλητη πηγή εικόνων: μοτίβα, μορφές, περιγράμματα, σκιές. Η πρόκληση που ζηνιά βουβή μέσα μου, κάθε φορά που περνώ την πύλη ενός πάρκου ή ενός κήπου, ή κάθε φορά που μπαίνω σ' ένα δάσος ή σ' ένα περιβόλι, ή όποτε ταξιδεύω μέσα σε απέραντα και ασυνήθιστα τοπία, είναι να δω το αόρατο.

Σ' έναν εξαιρετικό κήπο ενός νησιού στη λιμνοθάλασσα της Βενετίας, μου δόθηκε η εντελώς απρόσμενη ευκαιρία να μοιραστώ αυτά τα συναισθήματα μ' έναν στοχαστικό κύριο που περπατούσε αντίθετα μ' εμένα σ' ένα απ' τα πιο ερημικά δρομάκια. Το ενδιαφέρον που νιώσαμε ότι υπήρχε εκατέρωθεν απέναντι στον περιβάλλοντα χώρο, μας έκανε να σταματήσουμε και να μιλήσουμε για το μεγάλο ζήτημα: τη φύση – μια συζήτηση που, σήμερα, μετά από τόσα χρόνια, συνεχίζεται ακόμα.

Σιγά σιγά, έμαθα συλλαμβάνοντας ή παρατηρώντας λεπτομέρειες, ότι ο Αμπάς Κιαροστάμι είναι επίσης φωτογράφος και ποιητής, ότι η φύση αποτελεί πάντα μέρος της καλλιτεχνικής έκφρασής του. Τότε, βέβαια, δεν μπορούσα να φανταστώ ότι όλοι εκείνοι οι λόφοι, τα δέντρα και οι ουρανοί της φαντασίας μου θα απασθανίζονταν από την κινηματογραφική κάμερα και τη φωτογραφική μηχανή του. Στο μεταξύ, μου δόθηκε συχνά η ευκαιρία να συνοδέψω ή ν' ακολουθήσω τον Κιαροστάμι στις περιπλανήσεις του, όχι μόνο στην Ιταλία, αλλά και στο Ιράν. Θα θυμάμαι για πάντα έναν περίπατο δύο περσίπου ωρών βόρεια της Τεχεράνης, με τον άνεμο που φυσούσε και τους λόφους που με τις σκιές τους έδιναν ένα από τα πιο γνωστά κινηματογραφικά πλάνα του Κιαροστάμι, ή έναν περίπατο στην περιοχή του Βιτέρμπο, όταν, βλέποντας ένα τοπίο με θάμνους, μου είπε: «Δεν αρκεί το ωραίο τοπίο. Θα πρέπει πάντα ν' αναζητάς ένα γραφιστικό κίνητρο πριν πατήσεις το κουμπί. Αλλιώς, κινδυνεύεις να

The road of Kiarostami

by Elisa Resegotti

Walks in nature entail infinite delight for me, not only because they satisfy my curiosity for botany, but mainly because they present me with an endless source of images: patterns, forms, outlines and shadows. Every time I enter the gate of a park or a garden, and every time I walk into a forest or a grove, I feel stirring within me the challenge to witness the unseen.

In an exquisite garden overlooking the waters of Venice, I was unexpectedly given the opportunity to share these feelings with a contemplative gentleman, strolling down a secluded alley. Due to our common interest for the surrounding space, we started a conversation for the great issue of nature; this conversation has continued for many years now.

As time passed, I realized that Abbas Kiarostami is a photographer as well as a poet, and that nature is always part of his artistic expression; however, I could never imagine back then that all the hills, trees and heavens of my imagination would be captured for posterity by his camera, in either films or photographs. In the meantime, I have often had the opportunity to accompany Kiarostami at his wanderings not only in Italy but also in Iran. I will always remember a walk, two-hours north of Teheran, with the wind blowing and the contrasting shadows of the hills rendering one of the most well-known Kiarostami images; or a walk in the hills of Viterbo, when, at the sight of the forest's edge, he said to me: *"A beautiful landscape is not enough. You must always look for a graphic motive before you take a picture. Otherwise, you will end up with nothing more than a souvenir for a picnic."* His choice was flawless, and the result was an enchanted forest.

Kiarostami's frames, which are concisely included in the wording of his poems, are never lacking; they are always sub-

“Η φωτογραφία είναι μια στιγμή απολύτως φευγαλέα, αλλά ο Κιαροστάμι, με υπομονή, πεισματικά θα έλεγα, περιμένει, αναζητά, επιστρέφει, μέχρις ότου το μάτι του δει αυτό που υποβάλλει ή απαιτεί η καρδιά του.”

“Photography is surely a record of a volatile moment. However, Kiarostami, pertinaciously waits, seeks and returns, until his eyes view what his heart suggests or desires.”

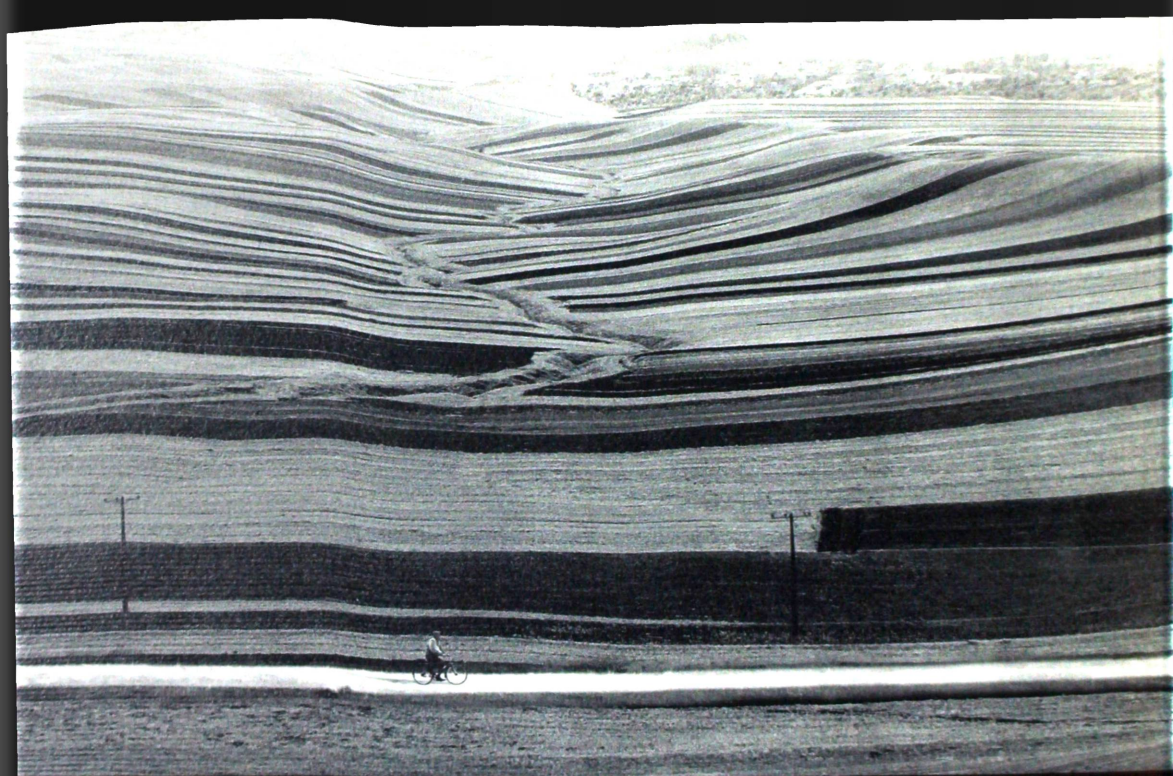
“Ο επισκέπτης παρακινείται να δημιουργήσει μια δική του διαδρομή, μέσα απ’ τα τοπία, τους δρόμους.

“Visitors are encouraged to opening their own routes through the landscapes and the streets, o

άτω απ' τα δέντρα, και, ελεύθερος από τυχόν ενδείξεις, να τα ερμηνεύσει όπως θέλει.,”

under the trees; free of any indications, they are left to interpret what they see in whatever way they wish.”

“Δεν αρκεί το ωραίο τοπίο. Θα πρέπει πάντα ν’ αναζητάς
ένα γραφιστικό κίνητρο πριν πατήσεις το κουμπί.
Αλλιώς, κινδυνεύεις να βγάλεις
την αναμνηστική φωτογραφία μιας εκδρομής.”

“A beautiful landscape is not enough.
You must always look for a graphic motive
before you take a picture. Otherwise,
you will end up with nothing more
than a souvenir for a picnic.”

βγάλεις την αναμνηστική φωτογραφία μιας εκδρομής». Η επιλογή του ήταν άψογη, και το αποτέλεσμα, ένα μαγεμένο δάσος.

Τα κάδρα του Κιαροστάμι, που συνοψίζονται απόλυτα στις λέξεις των ποιημάτων του, είναι πάντα ουσιαστικά, ποτέ φτωχά και μονίμως μελετημένα ως την τελευταία λεπτομέρεια. Πολλές απ' τις φωτογραφίες του είναι το αποτέλεσμα αναρίθμητων ταξιδιών στα ίδια μέρη, σε διαφορετικές εποχές μέσα στα χρόνια.

Η φωτογραφία είναι μια στιγμή απολύτως φευγαλέα, αλλά ο Κιαροστάμι, με υπομονή, πεισματικά θα έλεγα, περιμένει, αναζητά, επιστρέφει, μέχρις ότου το μάτι του δει αυτό που υποβάλλει ή απαιτεί η καρδιά του.

Πριν ένα-δύο χρόνια, στη Θεσσαλονίκη, μου έλεγε ότι μέσα σε λίγες ώρες είχε καταναλώσει δεκάδες ρολά φιλμ, επιστρέφοντας μονίμως στο ίδιο κατάστημα να αγοράσει άλλα δύο, άλλα τρία, μέχρις ότου τα εξάντλησε όλα. Αλλά «την» φωτογραφία που ένωθε, χωρίς να τη βλέπει, δεν κατάφερε να τη βρει· όχι εκείνη τη μέρα τουλάχιστον. Ο Κιαροστάμι μάς υπενθυμίζει μονίμως ότι τα πάντα υπάρχουν «σ' εκείνη τη στιγμή». Η φωτογραφική πορεία του είναι εντελώς προσωπική και συνδέεται με την προσωπική του ανάγκη να παγιώσει τη στιγμή για να τη μοιράσει με τον άλλον, όπως επαναλαμβάνει κάθε φορά που τον ρωτούν από πού πιγάζει η ανάγκη του να φωτογραφίζει.

Ο σκηνοθέτης Κιαροστάμι, ο άνθρωπος που δαμάζει το βλέμμα μέσα απ' το οποίο πραγματοποιεί αισιωρητική παραποίηση της αλήθειας για να φτάσει σε μια πιο αποτελεσματική κινηματογραφική εικόνα ή σε μια ερμηνεία του χώρου πλησιέστερη προς τη δική του «σκηνογραφία», όταν φωτογραφίζει, αντίθετα, δεν παρεμβαίνει, δεν επινοεί μια πλαστή πραγματικότητα· αφήνεται να καθοδηγηθεί από τη φύση, αλλά, στη συνέχεια, στυλώνει το βλέμμα του σε μια εικόνα που ίσως βλέπει μόνο αυτός.

Το τοπίο είναι μια σταθερά όλων των φωτογραφιών του Αμπάς Κιαροστάμι, και η φωτογραφία του, περισσότερο από την απεικόνιση ενός χώρου, είναι μάλλον ένας εσωτερικός στοχασμός, μια σκέψη, ένα ποίημα.

stantial and well-planned to their last detail. Many of Kiarostami's photographs are the result of repeated trips to the same locations in different seasons, over the years.

Photography is surely a record of a volatile moment. However, Kiarostami, pertinaciously waits, seeks and returns, until his eyes view what his heart suggests or desires.

One or two years ago, in Thessaloniki, he was telling me that within a few hours he had consumed several rolls of film; he kept going back to the same shop to buy two or three more, until his whole supply was exhausted. However, he didn't manage to find "the" picture he was intuitively seeking but unable to visualise; not on that day, anyway. Kiarostami is constantly reminding us that all exist in 'that particular moment'. His photographic course is very personalised and connected to his individual need to crystallise the moment in order to share it with others; this is what he answers every time he is asked where his desire to take photographs originates.

Kiarostami the director, tames the eye through which he actualizes with impunity a distortion of truth, in order to reach a more effective cinematographical image or to organise an interpretation of space closer to his own idea of the story. On the contrary, as a photographer, he does not intervene. He does not invent a forged reality. He allows himself to be guided by nature, but, during this process, he focuses on an image which is, maybe, visible only to himself.

Landscape is a constant in all of Abbas Kiarostami's photographs and, rather than being a mere depiction of a certain space, it pertains more to the realm of inner monologue, of reflection, of poesy.

Kiarostami has often said that the photographic idiom has no need for words – in his case, captions are also redundant. Kiarostami never reveals the circumstances or the location where his photographs were shot. The moment exists in his own eyes, and is revived through the eyes of the behold-

Ο Κιαροστάμι έχει πει συχνά ότι το φωτογραφικό ιδίωμα δεν έχει ανάγκη από λέξεις – στην περίπτωση του, ούτε από λεζάντες. Ο Κιαροστάμι δεν αποκαλύπτει ποτέ τα δεδομένα, ούτε τον τόπο όπου τραβήχθηκαν οι φωτογραφίες του. Η στιγμή υπάρχει στο βλέμμα του και αναβιώνει στο βλέμμα του θεατή αυτών των εικόνων. Ο επισκέπτης παρακινείται να δημιουργήσει μια δική του διαδρομή, μέσα απ' τα τοπία, τους δρόμους, κάτω απ' τα δέντρα, και, ελεύθερος από τυχόν ενδείξεις, να τα ερμηνεύσει όπως θέλει. Εν πάση περιπτώσει, δε χρησιμεύει στην περίπτωση του Κιαροστάμι να αναφέρουμε ονόματα-σταθμούς, είτε Ιταλών, είτε Αμερικανών, από τον Giacomelli ώς τον Adams.

Η πραγματικότητα του Κιαροστάμι είναι κοντινή με την πραγματικότητα, αλλά δε συγχέεται ποτέ μαζί της! Και η εκδήλωση *Στους δρόμους του Κιαροστάμι – Κινηματογράφος, φωτογραφία, Βίντεο, ποίηση* που πραγματοποιήθηκε στο Τορίνο το Σεπτέμβριο του 2003, ήταν γι' αυτόν (αλλά μπορεί και να μην ήταν), όπως γράψαμε ο Alberto Barbera κι εγώ στην εισαγωγή της σχετικής έκδοσης, «...η ευκαιρία να βάλει τάξη στα συρτάρια του, ένα μικρό βήμα πίσω ή στο πλάι (η μνήμη δεν έχει κατευθύνσεις) για να μπορέσει να ξαναδεί ορισμένα έργα του, να ξαναεπισκεφθεί το παρελθόν του ή ν' απελευθερωθεί μια για πάντα απ' αυτό. Οι χαμαιλέοντες, ως γνωστόν, δε μένουν ποτέ στην ίδια πέτρα ή στο ίδιο κλαδί».

Ασφαλώς, δε μπορώ να πω ότι ξέρω καλύτερα τον Κιαροστάμι γνωρίζοντας τη δουλειά του. Σίγουρα ξέρω καλύτερα τον εαυτό μου! Αυτό δεν διευκολύνει τη δέσμευση να γράψω ή να συνεχίσω ν' ασχολούμαι με την τέχνη του Κιαροστάμι. Το βέβαιο είναι ότι η περιπέτεια Κιαροστάμι δεν τελείωσε. Κανένας δεν ξέρει τι πράγματι προετοιμάζει για το μέλλον, μας έχει πει πλήθος σχέδιά του, αλλά ανάμεσα στα λόγια και στην πράξη, υπάρχει... πολύ χιόνι! Θα το δούμε στο τέλος του χειμώνα.

ers. Visitors are encouraged to opening their own routes through the landscapes and the streets, or under the trees; free of any indications, they are left to interpret what they see in whatever way they wish and in the case of Kiarostami, it is of not much help referring to great names either Italians or Americans, from Giacomelli to Adams.

Kiarostami's reality is close to reality, but it can never be confused with it. And the event *The Roads of Kiarostami – Cinema, photography, video, poetry*, which was organized by the Cinema Museum of Turin and is currently roaming the roads of the world with Thessaloniki as its prestige stop, was perhaps to him, as Alberto Barbera and I wrote in the introduction of the relative publication, "the chance to put his desk into order, a small step back or sideways (memory knows no direction) so that he may review some of his works, revisit his past or be forever liberated from it. It is well known that chameleons never linger on the same stone or branch."

As far as I am concerned, I can not say that getting to know all of Kiarostami's work has made me know Kiarostami better, I surely do know better myself! This does not make the commitment to write about and continue to be involved with Kiarostami's art any easier. What is certain is that the Kiarostami adventure is not over. Nobody really knows what plans he has for the future. He has disclosed to us several projects, but, between saying something and actually doing it, one may find a lot of... snow in the way! We'll see towards the end of the winter.

First published in "Kiarostami",
Cinemateca Portuguesa – Museu do Cinema, Lisbon, 2004
(Now abridged and revised text)

Πρωτοδημοσιεύτηκε στο "Kiarostami",
Cinemateca Portuguesa – Museu do Cinema, Λισαβόνα 2004.
(Εδώ συντομευμένο και αναθεωρημένο)

